

Előadó: Beck Szilvia
Ügyiratszám: 17/2026

Az 1991. évi XX. törvény 109. §. (1., 2.) bekezdése alapján készült

S Z A K V É L E M É N Y

Szakács Barnabás tájépítész szökőkút tervéről és Plank Antal szobrászművész által készített galambszobrokról

A szakvélemény Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzata felkérésére és költségvállalásával készült.

A XIII. kerületi Hollán Ernő utca Szent István körút felé eső részén található szökőkút közel két éve megsüllyedt, gépészete már nem működött megfelelően. Az Önkormányzat ez évben új medencetest felállítását határozta el. Alapvető probléma volt a régi kúttal, hogy hajléktalanok mosakodásra, fürdésre használták, ezt mindenképp szeretnék volna az új tervezéssel kiküszöbölni. A terepszintbe süllyesztett, kis vízoszlopos kialakítás mellett két megoldás is védelmet ad a szökőkút rendellenes használata ellen. Egyrészt egy kamerás – mozgásérzékelő, másrészt egy infra érzékelő szenzor, melyek azonnal leállítják a rendszer működését, mikor valaki a víztérbe lép. A szenzort azonban szükséges térplasztikába helyezni, ennek ötlete nyomán több megoldás is született. Először négy különböző méretű gömböt terveztek erre a célra, melyek a négy évszakot szimbolizálták volna, azonban a lakossági igényfelmérésen a terv nem aratott sikert. Ezután merült fel a galambok ötlete, majd ennek tovább gondolásaként az állatnyomok, emberi nyomok és civilizációs „hulladékok” alapba gravírozott mintázatokként való megjelenítése. A tervező tájépítész Plank Antal szobrászművészt kérte fel a galambplasztikák elkészítésére, több közös sikeres együttműködésük alapján. Az elképzelt tizenöt életnagyságú bronz galamb szobor öt különböző testtartásban lesz látható, ezekből kettőben lenne elrejtve a szenzor. A galambmodellek először agyagból kerülnek megmintázásra, majd csiszolással nyerik el végleges formájukat. Bronzba öntésük után 3 db rozsdamentes acélsavarral tervezi őket a művész az átfúrt gránitalaphoz rögzíteni. A 3-5 mm vastagságú bronzöntvényben lesz elegendő hely a szenzor elhelyezésére. Időközben több elképzelés is felmerült alternatív

megoldásként, pl. galambokra szerelt applikátumba/fényképezőgépbe való elrejtés, vagy lehetséges olyan megoldás is, miszerint nem a galamb testében lesz rögzítve az érzékelő, hanem a kőhöz egy kis tartóban és erre lesz ráhelyezve a plasztika. A madarak szem nélkül, sematikus lábalkialakítással láthatóak, amit az agyagmintázás technikája indokol, a végleges galamb szobrokon részletesebb, de stabil lábakat láthatunk majd, megjelenésük harmonikusan illeszkedik a művész formavilágába.

Az Alkotóművészeti Koordinációs Iroda által összehívott szakértői bizottság 2026. július 31-én megtekintette és véleményezte az 1:1 méretarányú, öt különböző testtartású galamb modellt és a szökőkút terveit a XIII. kerületi Önkormányzat épületében megtartott ülésén (1139 Budapest, Béke tér 1.).

A szökőkút újragondolása, tájolása és gondolati összetettsége nagyon szimpatikus. Az állati, növényi, emberi és civilizációs nyomok megjelenítése sokrétű és gondolatébresztő, edukatív jellegű, a kút melletti növényzet kialakítása esztétikus. A szökőkút helyhez kötődését fokozná, ha a gránitfelületre a környezetében már meglévő fák és a most telepítendő növények leveleit gravíroznák. A zsúri megnyugvását fejezi ki a nyomok méretének összehangolása hallatán, az eredeti terveken megjelenő eltúlzott léptékű emberi cipőnyomok zavarossá tették volna az összképet, mely így szépen komponált, dinamikával rendelkező, harmonikus kompozíció lett. Jót tenne a felületnek, ha domborműként, több rétegben tudna megjelenni, ezáltal érzékeltetni lehetne az időben való történést, a nyomok frissességét vagy éppen régebbi voltát, így plasztikai értéke erősödhetne. Kisebb paradoxként jelennek meg a naturalista nyomokon az összefogott, letisztult, kompakt, lírai formanyelven megmintázott galambok kis csoportjai. A lábakat majd érdemes kicsit jobban kidolgozni, vékonyítani a biztonságos és stabil illesztés határáig. Szép megjelenést adna a madarak eltérő patinázása, bár, ha folyamatosan vízben lesznek, akkor hamarosan egységes zöldes színűvé válnak. A galambszobrokra applikált tárgyakba rejtetni a szenzort nem szerencsés, inkább javasolt a madár testébe tenni, esetleg két galambnál szemeket kialakítani, melyen így az infra útja biztosítva lenne.

Az Alkotóművészeti Koordinációs Iroda – a szakértői vélemények alapján – a bemutatott 1:1-es léptékű galamb modellt és a terveket elfogadásra és kivitelezésre javasolja.

Szakértők voltak: Majoros Áron szobrászművész és Monori Sebestyén szobrászművész, az Alkotóművészeti Koordinációs Iroda részéről Beck Szilvia kulturális menedzser, művészettörténész.

Az Alkotóművészeti Koordinációs Iroda a szakvéleményért a szerződés szerinti bírálati díjat számolja fel.

A szakvéleményt készítette: Beck Szilvia kulturális menedzser.

Budapest, 2026. 08. 18.

Alkotóművészeti Koordinációs Iroda
1055 Budapest, Honvéd u. 13-15
Postai levélcím: 1463 Budapest, P.

Viktor Kossa

Kossa Viktória
megbízott alkotóművészeti koordinációs irodavezető

Kapják:

- dr. Puchner Gábor alpolgármester, Budapest Főváros XIII. kerület Önkormányzat, 1139 Budapest, Béke tér 1.
- Böszörményi Márta, boszormenyimarta@kozszolgaltato.bp13.hu
- Irattár